

نام و نام خانوادگی:

به نام خدا
آموزش و پرورش

سال آموزشی:

کد دانش آموزی:

دبیرستان

نام دبیر:

آزمون: فارسی ۳

آموزگاه:

نیمسال: دی ماه

شماره: ۱

مدت: ۷۰ دقیقه

(۱) قلمرو زبانی (۷نمره)

واژه‌های مشخص شده را معنا کنید:

۱. نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی.
۲. باز زین و برگ را بر گرده کهرها و گُرندها نهادند.
- ۳- و به نظاره آسمان رفته بودم.
- ۴- گویند که بطی در آب روشنایی ستاره می دید.
۵. برای هر یک از موارد زیر یک مترادف بیاورید.
- ۱-۵- **موقتا در جایی ماندن:**
- ۲-۵- **باد گرم و مهلك:**
۶. فعل های مشخص شده را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید:
- ۱-۶- **زاهد ظاهر پرست از حال ما آگاه نیست.**
- ۲-۶- **کان سوخته را جان شد و آواز نیامد.**
۷. کلمه های املائی را برای جای خالی بگزینید:
- ۱-۷- عصاره تاکی به قدرت او شهد ... (فایق - فایغ) شده.
- ۲-۷- گفت: تا ... (داروقه - داروغه) را گوئیم، در مسجد بخواب.
۸. غلط های املائی را در گروه واژگان زیر بیابید و اصلاح کند.
- « **سطور و چهارپا - تایر قدس - ثواب و درست - قیاس و اندازه - فراق و آسایش - شیر ارغند - طرف چمن - محرم و آشنا - بحت و حیرت** »
۹. نقش دستوری واژه های زیر خط دار را شناسایی کنید.
- « **ای مرغ سحر! عشق ز پروانه بیاموز** »
۱۰. در بیت زیر یک ترکیب وصفی و یک ترکیب اضافی بیابید.
- **زین بی خردان سفله بستان / داد دل مردم خردمند**
۱۱. هر یک از واوهای متن زیر چه نوع واوی است. (حرف عطف، حرف پیوند)
- ۱-۱۱- هنوز پیوند ما با زادگاه روستایی مان برقرار بود و برخلاف حال، پامان به ده باز بود.
- ۲-۱۱- هر صخره سنگش و سنگریزه اش آیات وحی را بر لب دارد.
۱۲. با توجه به جمله زیر به پرسش های زیر پاسخ دهید.
- **کودک پایه سوم با توپ سبز تیره خود در هوای بسیار خوب بازی می کرد.**
- ۱-۱۲- **کدام واژه قید صفت است؟**
- ۲-۱۲- **کدام واژه صفت صفت است؟**
- ۳-۱۲- **کدام واژه متمم است؟**
- ۴-۱۲- **کدام واژه صفت مضاف الیه است؟**
۱۳. در عبارت زیر چه واژه ای حذف شده است؟ این جزء به چه قرینه ای حذف را گردیده است؟
- آرزو گفت: «از نمایشگاه کتاب چه خبر؟»
۱۴. در مصراع زیر نوع «را» چیست؟
- **گفت: نزدیک است والی را سرای آن جا شویم.**

۲) قلمرو ادبی (نمره ۵)

- ۰/۲۵ ۱۵. در عبارت روبرو «گل‌های الماس» استعاره از چیست؟ آن شب نیز ماه با تالو پرشکوهش از راه رسید و گل‌های الماس شکفتند.
- ۰/۵ ۱۶. با نگرش به واژه‌های زیر خطدار، عبارت‌های زیر در بردارنده چه آرایه‌هایی است؟
- ۰/۵ ۱۶-۱- ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند / تاتو نانی به کف آری و به غفلت نخوری
- ۰/۷۵ ۱۶-۲- همه شان زندگی شیرین و دیرین را از سر گرفتند.
- ۰/۷۵ ۱۷. در بیت زیر با ذکر مورد، سه آرایه پیدا کنید.
- ۰/۵ «دست از مس وجود چو مردان ره بشوی / تا کیمیای عشق ییابی و زر شوی»
- ۰/۵ ۱۸. با ذکر مورد یک آرایه در عبارت زیر پیدا کنید.
- «گفت: «باید حد زند هشیار مردم، مست را»»
- ۰/۵ ۱۹. درست و نادرست بودن آرایه‌ها را در بیت‌های زیر بررسی کنید.
- ۰/۵ ۱۹-۱- عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می کشد اول چراغ خانه را (اسلوب معادله - استعاره)
- ۱ ۱۹-۲- چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشیمان / چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیان (تشبیه - تلمیح)
- ۰/۵ ۲۰. هر یک از کتابهای زیر از آن چه کسی است؟
- ۰/۵ ۲۰-۱- قصه شیرین فرهاد: ۲۰-۲- فیه ما فیه:
- ۰/۵ ۲۱. بیت به هم ریخته زیر را سامان دهید.
- ۰/۵ «جنونم - برانگیخت - خاموشی - بازآ - فریادها - که در هوایت - کوهساران - از سنگ.»
- ۰/۵ ۲۲. بیت‌های زیر را کامل کنید:
- ۰/۵ ۲۲-۱- / هان ای پسر بکوش که روزی پدر شوی
- ۰/۵ ۲۳. مصراع‌های ستون چپ با کدام یک از مصراع‌های ستون راست کامل می شود؟ (یک مورد اضافه است.)
- ۰/۵ ۲۳-۱- یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر ○ باید که خاک در گه اهل هنر شوی
- ۰/۵ ۲۳-۲- گر در سرت هوای وصال است حافظا ○ تا راهرو نباشی کی راهبر شوی
- کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی.

۳) قلمرو فکری (نمره ۸)

- ۰/۷۵ معنای بیت‌ها و نوشته‌های زیر را به نثر روان بنویسید.
- ۰/۷۵ ۲۴. همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی / همه بیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی.
- ۰/۵ ۲۵. درختان را به خلعت نوروزی قبای سبز ورق در بر گرفته.
- ۰/۷۵ ۲۶. با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی ست / ما را فراغتی ست که جمشید جم نداشت.
- ۰/۷۵ ۲۷. کاووس کیانی که کی اش نام نهادند / کی بود و کجا بود و کی اش نام نهادند؟
- ۰/۵ ۲۸. تا چشم بشر نبیند روی / بنهفته به ابر، چهر دل‌بند.
- ۰/۷۵ ۲۹. خواب و خورت ز مرتبه خویش دور کرد / آن گه رسی به خویش که بی خواب و خور شوی.

۰/۵	۳۰. در عالم پیر هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است.
۰/۵	۳۱. هر نفسی که فرومی رود ممد حیات است و چون بر می آید، مفرح ذات.
۰/۲۵	۳۲. با توجه به بیت‌های زیر به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.
۰/۲۵	آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد، نیست باد آتش عشق است کاندر نی فتاد جوشش عشق است کاندرمی فتاد
۰/۲۵	نی، حریف هر که از یاری برید پرده‌های پرده‌های ما درید همچونی زهری و تریاقی که دید؟ همچونی دمساز و مشتاقی که دید؟ نی، حدیث راه پر خون می‌کند قصه‌های عشق مجنون می‌کند
۰/۵	۳۲-۱- منظور از «باد» در مصراع نخست و دوم چیست؟
۰/۵	۳۲-۲- در بیت پنجم یک کنایه بیابید و معنی آن را بنویسید؟
۰/۵	۳۲-۳- قالب این سروده چیست؟
۰/۲۵	۳۲-۴- در بیت دوم یک آرایه بیابید و بنویسید؟
۰/۲۵	۳۲-۵- منظور از تریاق چیست؟
۰/۵	۳۳. «کله خود» و «کمر بند» در بیت زیر استعاره از چیست؟ « از سیم به سر یکی کله خود / ز آهن به میان یکی کمر بند »
۰/۵	۳۴. مفهوم عبارت زیر چیست و یادآور کدام مثل است؟ از بیم عقرب جراره دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیه حکومت سرهنگ ها پناه ببرد.
۰/۵	۳۵. عبارت « بنشین به یکی کبود اورند» کنایه از چیست؟ « برکش ز سر آن سپید معجر / بنشین به یکی کبود اورند »
۰/۲۵	۳۶. مقصود از « نی » و « نیستان» در بیت زیر چیست؟ بشنو این نی چون حکایت می‌کند / از جدایی ها شکایت می‌کند // کز نیستان تا مرا ببریده اند / از نفیرم مرد و زن نالیده اند
۰/۵	۳۷. عبارت « عاکفان کعبه جلالش به تقصیر عبادت معترف که: ما عبدناک حق عبادتک » به چه پیامی اشاره دارد؟
۰/۲۵	

این همه گفتیم لیک اندر بسیج / بی عنایات خدا هیچیم هیچ

نام و نام خانوادگی:

به نام خدا
آموزش و پرورش منطقه ۶ تهران

سال آموزشی:

کد دانش آموزی:

دبیرستان

نام دبیر:

آزمون: فارسی ۳ پاسخبرگ

آموزشگاه:

نیمسال: دی ماه

شماره: ۱

مدت: ۷۰ دقیقه

(۱) قلمرو زبانی (۷نمره)

واژه‌های مشخص شده را معنا کنید:

۱		۳-	۱.
		۴-	۲.
			۵.
۰/۵		۵-۲-	۵-۱-
			۶.
۰/۵		۶-۲-	۶-۱-
			۷.
۰/۵		۷-۲-	۷-۱-
			۸.
۱			۹.
			۱۰.
۰/۵			۱۱.
۰/۵		۱۱-۲-	۱۱-۱-
			۱۲.
۰/۵		۱۲-۲-	۱۲-۱-
۱		۱۲-۴-	۱۲-۳-
			۱۳.
۰/۵			۱۴.
۰/۵			

(۲) قلمرو ادبی (۵نمره)

۰/۲۵		۱۵.
------	--	-----

			۱۶.
۰/۵		-۲-۱۶	-۱-۱۶
			۱۷.
۰/۷۵			۱۸.
۰/۵			۱۹.
		-۲-۱۹	-۱-۱۹
۰/۵	۲۰-۲-۲۰- فیه ما فیه:		۲۰. ۱-۲۰- قصه شیرین فرهاد:
۱			۲۱.
			۲۲.
۰/۵		-۲-۲۲	-۱-۲۲
۰/۵			۲۳.
	○ باید که خاک در گه اهل هنر شوی		○ ۱-۲۳- یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر
	○ تا راهرو نباشی کی راهبر شوی		○ ۲-۲۳- گر در سرت هوای وصال است حافظا
۰/۵	○ کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی.		

۳) قلمرو فکری (۸نمره)

		معنای بیت‌ها و نوشته‌های زیر را به نثر روان بنویسید.
۰/۷۵	۲۴.
۰/۵	۲۵.
۰/۷۵	۲۶.
۰/۵	۲۷.
۰/۵	۲۸.

۰/۵	۲۹
۰/۲۵	۳۰
۰/۲۵	۳۱
		۳۲. با توجه به بیت‌های زیر به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.
	-۳-۳۲	-۲-۳۲
۰/۵		-۱-۳۲
۰/۵		-۴-۳۲
۰/۲۵		
۰/۲۵		۳۳
۰/۵		
۰/۵		۳۴
۰/۵		
۰/۲۵		۳۵
۰/۲۵		
۰/۲۵		۳۶
۰/۵		
۰/۲۵		۳۷
۰/۲۵		
این همه گفتیم لیک اندر بسیج / بی عنایات خدا هیچیم هیچ		

(۱) قلمرو زبانی (۲نمره)

واژه‌های مشخص شده را معنا کنید:

۱. مانند (۰/۲۵) ۳- نگاه (۰/۲۵)
۲. اسب یا استری که به رنگ سرخ تیره باشد (۰/۲۵) ۴- مرغابی (۰/۲۵)
۵. برای هر یک از موارد زیر یک مترادف بیاورید.
- ۱-۵ اتراق (۰/۲۵) ۲-۵ سموم (۰/۲۵)
۶. فعل‌های مشخص شده را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید:
- ۱-۶ فعل اسنادی، متضاد «است» (۰/۲۵) ۲-۶ رفت، فعل تام (۰/۲۵)
۷. کلمه‌های املائی را برای جای خالی بگزینید:
- ۱-۷ فایق (۰/۲۵)
- ۲-۷ داروغه (۰/۲۵)
۸. غلط‌های املائی را در گروه واژگان زیر بیابید و اصلاح کند.
- «ستور و چهارپا - طایر قدس - فراغ و آسایش - بهت و حیرت» (هر پاسخ درست ۰/۲۵)
۹. نقش دستوری واژه‌های زیر خط دار را شناسایی کنید.
- عشق: مفعول (۰/۲۵) / پروانه: متمم (۰/۲۵)
۱۰. در بیت زیر یک ترکیب وصفی و یک ترکیب اضافی بیابید.
- ترکیب وصفی: بی خردان سفله، این بی خردان، مردم خردمند / ترکیب اضافی: داد دل، دل مردم (هر پاسخ درست ۰/۲۵)
۱۱. هر یک از واوهای متن زیر چه نوع واوی است. (حرف عطف، حرف پیوند)
- ۱-۱۱ حرف پیوند (۰/۲۵)
- ۲-۱۱ حرف عطف (۰/۲۵)
۱۲. با توجه به جمله زیر به دو پرسش پاسخ دهید.
- کودک پایه سوم با توپ سبز تیره خود در هوای بسیار خوب بازی می‌کرد.
- ۱-۱۲ بسیار (۰/۲۵) ۲-۱۲ تیره (۰/۲۵)
- ۳-۱۲ توپ (۰/۲۵) ۴-۱۲ سوم (۰/۲۵)
۱۳. در عبارت زیر چه واژه‌ای حذف شده است؟ این جزء به چه قرینه‌ای حذف را گردیده است؟
- داری (۰/۲۵)، قرینه معنوی (۰/۲۵)
۱۴. در مصراع زیر نوع «را» چیست؟
- اضافه گسسته (۰/۵)

(۲) قلمرو ادبی (۵نمره)

۰/۲۵	۱۵. ستارگان (۰/۲۵)
	۱۶. با نگرش به واژه‌های زیر خطدار، عبارت‌های زیر در بردارنده چه آرایه‌هایی است؟
۰/۵	۱۶-۱- تناسب (۰/۲۵)
۰/۵	۱۶-۲- حس آمیزی (۰/۲۵)
۰/۷۵	۱۷. سه آرایه در بیت زیر پیدا کنید و رکن‌های آن را بازگو کنید.
۰/۵	تناسب: مس، زر، کیمیای / تشبیه: چو مردان ره، کیمیای عشق، زر شوی، مس وجود / دست بشوی: کنایه / جناس: بشوی، شوی / واج آرای (هر پاسخ درست ۰/۲۵)
۰/۵	۱۸. تضاد (۰/۲۵)
۰/۵	۱۹. درست و نادرست بودن آرایه‌ها را در بیت‌های زیر بررسی کنید.
۱	۱۹-۱- درست (۰/۲۵)
	۱۹-۲- درست (۰/۲۵)
۰/۵	۲۰. ۲۰-۱- قصه شیرین فرهاد: احمد عربلو (۰/۵) ۲۰-۲- فیه ما فیه: مولوی (۰/۵)
۰/۵	۲۱. بیت به هم ریخته زیر را سامان دهید.
۰/۵	« باز آ که در هوایت خاموشی جنونم / فریادها برانگیخت از سنگ کوهساران » (۰/۵)
۰/۵	۲۲. بیت‌های زیر را کامل کنید:
۰/۵	۲۱-۱- در مکتب حقایق پیش ادیب عشق (۰/۵)
۰/۵	۲۳. (هر پاسخ درست ۰/۲۵)
	۲۲-۱- یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر ○
	۲۲-۲- گر در سرت هوای وصال است حافظا ○
	○ باید که خاک در گه اهل هنر شوی (۰/۲۵)
	○ تا راهرو نباشی کی راهبر شوی
	○ کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی. (۰/۲۵)

۳) قلمرو فکری (۸نمره)

۰/۷۵	معنای بیت‌ها و نوشته‌های زیر را به نثر روان بنویسید.
۰/۵	۲۴. (خداوندا) تو به تمام امور غیبی و ناپیدا آگاه هستی و همه عیب‌ها را می‌پوشانی. کم و زیاد شدن‌ها به دست توست.
۰/۵	۲۵. خداوند درختان را پربرگ کرده است و برگ‌هایشان مانند قبای سبز رنگ است.
۰/۷۵	۲۶. با آن که من تهیدستم و رفاه ندارم؛ اما آسایش و آرامشی دارم که جمشید آن آرامش را نداشت.
۰/۵	۲۷. کاووس پادشاه که به او «کی» می‌گفتند، چه وقت بود و کجا فرمانروا بود و چه زمانی او را اینچنین نام نهادند.
۰/۵	۲۸. چهره زیبای خود را در ابرها پنهان کرده‌ای تا چشم آدمی روی تو را نبیند.
۰/۵	

۰/۲۵	۲۹. دل‌بستگی به امور دنیا تو را از جایگاه انسانی ات دور کرده است؛ زمانی به مقام حقیقی خود می‌رسی که رنج بکشی و همه دل‌بستگی‌های مادی
۰/۲۵	را رها کنی.
	۳۰. در این جهان فرتوت هر کجا جوانی وجود دارد، امیدوارم که عاشق باشد زیرا عشق خوش خیالی است.
	۳۱. هر نفسی که فرو می‌رود یاری دهنده زندگی است و هنگامی که بیرون می‌آید شادی بخش جان ماست.
۰/۵	۳۲. با توجه به بیت‌های زیر به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.
۰/۵	آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد، نیست باد
۰/۲۵	آتش عشق است کاندر نی فتاد جوشش عشق است کاندر می فتاد
۰/۲۵	نی، حریف هر که از یاری برید پرده‌هایش پرده‌های ما درید
۰/۵	همچو نی زهری و تریاکی که دید؟ همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟
۰/۵	نی، حدیث راه پر خون می‌کند قصه‌های عشق مجنون می‌کند
	۳۲-۱- باد: نسیم / باد: شود (هر پاسخ درست ۰/۲۵)
۰/۵	۳۲-۲- راه پر خون: خطرناک (هر پاسخ درست ۰/۲۵)
	۳۲-۳- مثنوی (۰/۲۵)
۰/۲۵	۳۲-۴- تشبیه: آتش عشق / جوشش عشق: استعاره / می، نی: جناس (۰/۲۵)
	۳۲-۵- پادزهر (۰/۵)
	۳۳. کله خود: برف سر قله، کمر بند: صخره‌ها. (هر پاسخ درست ۰/۲۵)
۰/۵	۳۴. معنی عبارت زیر چیست و یادآور کدام مثل است؟
۰/۲۵	معنی: از وضعیت بد به وضعیت بدتر دچار شدن / از چاله به چاه افتادن (هر پاسخ درست ۰/۲۵)
	۳۵. فرمانروایی کن (۰/۲۵)
	۳۶. نی: مولانا / نیستان: جهان معنا (هر پاسخ درست ۰/۲۵)
	۳۷. ما توان سپاس‌گزاری از خداوند را نداریم (۰/۲۵)
این همه گفتیم لیک اندر بسیج / بی عنایات خدا هیچیم هیچ	